

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

Випуск №1 (16)

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ,
ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ
ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ - ПОДІЛЬСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(21-22 БЕРЕЗНЯ 2018 р.)

Вінниця

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ВІННИЦЬКОЇ ОДА
КВНЗ «ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ,
ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ
ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

*III - Подільської науково-практичної конференції
(21-22 березня 2018 р.)*

ВІННИЦЯ 2018

УДК 37.013.77.032(08)
ББК 88.840я43
Т 86

Рекомендовано до друку Вченою радою КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» (протокол № 2 від 28 лютого 2018 р.)

Редакційна колегія:

Томчук М.І., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»;

Дровозюк С.І., доктор історичних наук, професор, ректор КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»;

Білик О.О., кандидат технічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»;

Іваниця Г.А., кандидат педагогічних наук, доцент проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Матохнюк Л.О., кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри психології КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»;

Собко Г.П., лаборант кафедри психології КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти».

Загальна наукова редакція Томчука М. І., доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри психології КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Томчук, М.І. (Ред.). (2018), *Психологічні засади розвитку, психодіагностики та корекції особистості в системі неперервної освіти*: Матеріали III Подільської науково-практичної конференції (№32), Вінниця: ТОВ ТОВ «Віндрук», 2018, – 234 с.

У збірнику представлені матеріали учасників Подільської науково-практичної конференції, що відбулася у КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти».

Висвітлені актуальні науково-практичні проблеми психодіагностики, профілактики, психокорекції та формування особистості в освітньому процесі.

Збірник адресований студентам, аспірантам, викладачам вищих навчальних закладів, практичним психологам, педагогам, а також усім, хто цікавиться дослідженнями у галузі психології та педагогіки.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за зміст несуть їх автори. Думки авторів можуть не збігатись з позицією редколегії.

При передруку публікацій посилання на збірник обов'язкове.

УДК 37.013.77.032(08)
ББК 88.840я43

© Автори статей, 2018
© КВНЗ «ВАНО», 2018

ЗМІСТ

<i>Андрейко А. В.</i> МОДЕЛЬ ТА ЕТАПИ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАСТАНОВ БАТЬКА	7
<i>Антонішен Н. М., Коц. О.І.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ УЧНІВ.....	9
<i>Бацилева О. В.</i> РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНО - ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ.....	12
<i>Бірюкас А. В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БАТЬКІВСЬКИХ СТАВЛЕНЬ ДО ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕННЯМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....	15
<i>Боднар А. А.</i> ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	17
<i>Браславець О. Ю.</i> ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНИКА.....	20
<i>Брижак Д. О.,</i> ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ ВОЛЬОВОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ	22
<i>Васюк К. М., Румянцева П. Ю.</i> СПОСОБИ ДЕТЕКЦІЇ БРЕХНІ В ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ УСПІШНОСТІ ЇЇ ВИЯВЛЕННЯ.....	25
<i>Власова І. В.</i> ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ.....	27
<i>Волкова О. Ю.</i> ВПЛИВ ОПЕРАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНОМУ КОЛЕКТИВІ.....	30
<i>Гафтолюк А. О.</i> ВПЛИВ САМООЦІНКИ НА АГРЕСИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ ...	32
<i>Гиндюк О. С.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ	35
<i>Гнатюк О. О.</i> ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ.....	37
<i>Голубенко П. М.</i> ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА.....	40
<i>Гомонюк О. М., Онішко О. Г.</i> ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА	43
<i>Дмитрова Т. В.</i> З ОБРАЗУ «Я», ЯК ФАКТОРА ОПТИМІЗАЦІЇ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У РАННІЙ ЮНОСТІ.....	45
<i>Дорожє З. М.</i> СЕКСУАЛІЗАЦІЯ ВЛАСНОГО ОБРАЗУ ПІД ЧАС СПІЛКУВАННЯ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	47
<i>Дроздова А. А.</i> АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ МОЛОДШИХ ІШКОЛЯРІВ З РАННІМ ДИТЯЧИМ АУТИЗМОМ.....	50
<i>Дука Н. Д.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА	52

Мончак Т. В. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ РЕСС ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ.....	109
Набокова Д. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЧУТТЯ ОБРАЗИ ТА ОБРАЗЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ	111
Оверчук В. А. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	114
Одар Л. В. ПЕРЕЖИВАННЯ ВОЄННИХ ПОДІЙ УЧАСНИКАМИ АТО ЯК ПОКАЗНИК ЇХ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ.....	117
Петрук О. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ЮНАКІВ З ОБМЕЖЕННЯМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....	120
Писанка М. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ МЕНЕДЖЕРІВ	123
Пічкур О. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ОПТИМІЗМУ НА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	126
Портянко В. П. РОЛЬ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ШКОЛЯРІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	128
Портянко С. В. ВПЛИВ МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА РУХОВІ ФУНКЦІЇ ХВОРИХ НА ДИТЯЧИЙ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ.....	130
Потапчук Є. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ АДЮЛЬТЕРА.....	132
Ракиун М. М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ.....	135
Савчин М. В. АВТЕНТИЧНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ІДЕЇ ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ ПСИХОЛОГА	137
Савчук Г. В. ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНИХ ВЗАЄМИН НА ПОЧАТКОВІЙ СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ МОЛОДОЇ СІМ'Ї.....	139
Саранча І. Г., Босюк Л. Г. МОТИВАЦІЯ, ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЦІЛЕДОСЯГНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	141
Сидорчук І. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	144
Скидан Д. П., Сухаревський П. О. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ НА НАСЕЛЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ.....	147
Сухаревський П. О., Сердюк О. О., ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ	149
Тимінська М. С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	151
Томин Я. С. ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ НА КОГНІТИВНУ СФЕРУ ОСОБИСТОСТІ	155
Томчук М. І. РЕФОРМА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ.....	156
Томчук С. М. ГЕНЕЗА ТА КОРЕКЦІЯ ЕРЕКТИВНОЇ ДИСФУНКЦІЇ.....	159

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ НА НАСЕЛЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ

УДК 159.96

Скидан Д. П.,

*старший інспектор ситуаційного відділу управління організаційно-аналітичного
забезпечення та оперативного реагування*

Головного управління Національної поліції у Вінницькій області

Сухаревський П. О.,

студент спеціальності 053 «Психологія»,

освітнього рівня «Магістр»,

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Актуальність дослідження. Антитерористична операція (АТО) на сході України являється однією з найактуальніших проблем сьогодення, що зумовлено рядом детермінант, а саме: політичними, економічними, соціальними та військовими. Це являється великою проблемою, як держави в цілому, так і зокрема населення, яке піддається впливу психотравмуючих факторів. Різноманітні стресові ситуації викликані надзвичайними подіями впливають на психічне здоров'я населення, особливості переживання ним психічних травм, пов'язаних з військово-політичними конфліктами. Зниження таких деструктивних станів є однією з актуальних проблем психології.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження науковців (М. Г. Лаврова, К. О. Кравченко, С. В. Духновский, та ін.) свідчать про значний негативний вплив антитерористичної операції на психічне здоров'я різних верств населення, що, як наслідок, проявляється у їхніх посттравматичних розладах, соціальній дезадаптації, зростанні тривожності.

Дане явище змінило життя людей різних соціальних верств: біженцям з окупованих територій доводиться будувати життя з новим оточенням, ветеранам та учасникам антитерористичної операції складно адаптуватись до мирного життя, біженцям нелегко переживати та долати страхи, що пов'язані з набутим досвідом воєнного конфлікту, мирним громадянам приходить проявляти хвилювання за рідних, які знаходяться в зоні конфлікту та переживати втрату близьких людей.

Мета наукової публікації – опис та аналіз психологічного впливу на населення антитерористичної операції на сході України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Психологічний вплив – це дія на психічний стан, почуття, думки і вчинки інших людей за допомогою психологічних засобів: вербальних, паралінгвістичних, невербальних (М. М. Обозов, 2001).

Вплив екстремальних ситуацій спричиняє виникнення специфічних емоційних станів, найбільш типовими серед яких є: стрес, афект, фрустрація. Характер переживання критичних ситуацій впливає на дії, вчинки і на розвиток особистості в цілому. Сьогодні все населення України переживає велике потрясіння у вигляді антитерористичної операції на сході нашої держави, тому важливо правильно пережити травматичну подію. На жаль далеко не всім це під силу зробити самотужки, наслідком чого і являється набута тривожність, посттравматичні стресові розлади, поява нових страхів, тощо, хоча є і позитивні наслідки, такі як створення національно-патріотичних рухів та об'єднань громадян з метою взаємодопомоги, пі-

двищення свідомості та обізнаності окремих особистостей. Але останні не являються глобальними, що не можна сказати про негативні наслідки.

Сучасні дослідники розглядають бойовий стрес як нормальну реакцію організму на зовнішній несприятливий подразник, обумовлений бойовими діями; як сукупність психічних станів, які виникають під дією екстремальних стрес-факторів; як процес адаптації військовослужбовців до діяльності в бойових умовах. Показниками реакцій на бойовий стрес є: надпильність, перебільшене реагування, притуплення емоцій, агресивність, порушення когнітивних процесів, депресія, загальна тривожність, напади люті, зловживання алкогольними або наркотичними речовинами, непрохані спогади, проблеми зі сном та відчуття провини того, хто вижив (Кравченко, К.О., 2017).

Це доводить, що бойовий стрес є передумовою виникнення психічних розладів (але при наявності бойового стресу у військовослужбовця психічні розлади можуть і не спостерігатися). Вплив бойового стресу на психіку військовослужбовця викликає зміну рис його характеру, а також інколи й суїцидальні нахили. Це може суттєво вплинути в подальшому на адаптацію військовослужбовців до мирного життя.

Посттравматичні стресові порушення і соціально-психологічна дезадаптація вимушених переселенців при переживанні пролонгованих кризових станів, як наслідок психотравмуючої ситуації, призводить до розвитку тривожно-депресивної і фобічної симптоматики; ворожості, почуття гніву, нав'язливих хворобливих спогадів про подію; уникнення всього, що пов'язано або асоціюється з психотравмою; відчуженості і скорочення соціальних контактів і спілкування; порушення соціально-психологічної адаптації (Лаврова, М.Г., 2015).

Особи, які стали свідками чи жертвами локальних збройних конфліктів пережили первинну психологічну травматизацію, у зв'язку з чим мають специфічні клініко-психологічні характеристики переживання кризових станів. Вимушені переселенці інкорпуються в нове (точніше «чуже», «незвичне») соціокультурне середовище, яке часто є достатньо ворожим по відношенню до них, через ірраціональні пояснення, що, власне, є вторинною психологічною травматизацією, у зв'язку з чим і потребують відповідної психологічної допомоги (Лаврова, М.Г., 2015).

Тімкін І. Ф. в своїй статті обумовлює потрібність нових підходів і шляхів до виховання патріотизму у молоді як почуття і як базової якості особистості. Це пов'язано з інтеграційними процесами, що відбуваються в Україні; пробудженням громадянської і громадської ініціативи, виникненням різних суспільних рухів; впливом волонтерської діяльності на формування рис характеру особистості. На його думку, патріотичні почуття, особливо загострюючись у складних, екстремальних, доленосних для Батьківщини ситуаціях – еднають людей, спонукають ставити суспільне вище за особисте, зменшують життєвий егоїзм, чим відповідно впливають на риси характеру особистостей (Тімкін, І.Ф., 2016).

Висновки. Вплив антитерористичної операції на сході України проявляється не тільки на території її проведення, але й далеко за її межами. Численні наукові дослідження підтверджують, що вимушено-переміщені особи відчувають труднощі соціально-психологічної адаптації в новому регіоні, а військовослужбовці, працівники Національної поліції, органів внутрішніх справ, Державної прикордонної служби України, які являються безпосередніми учасниками бойових дій, нерідко

переживають негативні наслідки бойового стресу, що в свою чергу призводить до виникнення ряду соціальних проблем, а інколи, як наслідок, – до летальних випадків. Ці проблеми є актуальними на даний момент і потребують створення інститутів, в тому числі з числа психологів, для їх негайного вирішення.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні констатувального експерименту з аналізом негативних наслідків впливу бойового стресу на різні категорії населення, особливо на осіб, які знаходяться на службі в Збройних силах України, Національній поліції, Державній прикордонній службі України, Внутрішніх військах Міністерства внутрішніх справ України. Актуальним також є вивчення впливу антитерористичної операції на психоемоційний стан дітей та молоді в поєднанні з їх національно-патріотичним вихованням.

Список використаної літератури.

1. Обозов, Н.Н., (2001), Психологія конфлікту, Санкт-Петербург, С. 36-39
2. Лаврова, М.Г., (2015), Особенности переживания психотравмирующей ситуации переселенцами из зоны АТО, фундаментальные и прикладные исследования в практиках ведущих научных школ, № 3 (9), С. 149-154.
3. Кравченко, К.О., (2017), Соціально- психологічні детермінанти виникнення бойового стресу у військовослужбовців-учасників антитерористичної операції, дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю «Психологія діяльності в особливих умовах», С. 22-26.
4. Тімкін, І.Ф., (2016), Сучасні підходи до розуміння національно-патріотичного виховання молоді, С. 10-11.

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

УДК 159.96

*Сухаревський П. О.,
студент спеціальності 053 «Психологія»,
освітнього рівня «Магістр»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»
Сердюк О. О.,
начальник штабу цивільного захисту,
член Громадської ради при ДСНС України*

Актуальність дослідження. Багато студентів закладів вищої освіти (ЗВО) потрапляють в екстремальні ситуації. Це може бути землетрус, повінь, пожежа, тероризм і багато іншого. Екстремальні ситуації мають сильний вплив на психічний стан людини. Психологічна готовність до дій у екстремальних ситуаціях, основним елементом якої є психологічна стійкість, забезпечує адекватність поведінки та збереження життя і здоров'я людини.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Психологічну стійкість як основний елемент психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях досліджували ряд науковців. На думку Є. Крупника, психологічна стійкість є динамічною рухливою рівновагою всіх особистісних структур, що свідчить про гнучкість і пластичність їхнього «психічного матеріалу», про здатності індивіда до самоорганізації та саморегуляції своєї поведінки (Крупник, Е.П. 1995).

В. Шадріков розглядає психологічну стійкість як сукупність якостей особистості; А. Прохоров – як рівноважні психічні стани; К.Платонов, П. Фресс та ін. визначають психологічну стійкість як здатність людини, яка допомагає подолати надлишкове емоційне збудження при виконанні складної діяльності (Платонов, К.К., 1996). На думку В.А.Петровського, психологічна стійкість – це здатність протистояти зовнішнім впливам, дотримуючись своїх намірів і мети (Петровський, В.А., 2010).

У своєму дослідженні О. Чебикін розкриває зв'язок психологічної стійкості з діяльністю особистості. Автор стверджує, що одна і та ж людина в різних умовах, що залежать від виду діяльності, може проявляти різні рівні психологічної стійкості. Якщо суб'єкт володіє достатніми знаннями, уміннями і навичками в професійній діяльності, зовнішні чинники здійснюватимуть набагато менший негативний вплив, ніж тоді, коли такі знання, уміння, навички відсутні (Чебикін, О.Я., 1989).

Психологічна стійкість є цілісною характеристикою особистості, показником її психологічної готовності до діяльності, що забезпечує її стійкість до фрустраційного і стресогенного впливу важких ситуацій.

Мета наукової публікації полягає у визначенні сутності та шляхів формування психологічної готовності, стійкості студентів закладів вищої освіти до дій в екстремальних ситуаціях.

Виклад основного матеріалу. Для формування психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях повинна бути організована психологічна підготовка, в якій слід виділити загальну та спеціальну. Загальна психологічна підготовка – це комплекс завдань, що вирішуються згідно з умовами ситуації.

Спеціальна психологічна підготовка – це навчання конкретним практичним діям з урахуванням вимог кризової ситуації. Під час психологічної підготовки у студентів формуються і удосконалюються психічні пізнавальні процеси (відчуття, сприйняття, уявлення, увагу, пам'ять, уяву, мислення і мова), інтелектуальні якості (широта, глибина, логічність, винахідливість, інтуїція), вольові якості (цілеспрямованість, рішучість, дисциплінованість, мужність, стійкість), якості психологічної надійності (емоційно-вольова стійкість, готовність до максимального напруження сил, здатність зберігати оптимізм), соціально-психологічні якості (колективізм, дружба, співучасть), а також психологічна готовність і психологічна стійкість. Зрештою треба домогтися такого положення, щоб кожен студент чітко розумів, що будь-яка небезпека, що викликає стан внутрішньої напруженості, обов'язково позначиться на його наступних діях.

Таким чином, складність кризової ситуації потребує від студентів ЗВО емоційно-вольової стійкості, психологічної готовності до дій, комплексу моральних якостей. Всі названі параметри складають зміст психологічної підготовки населення, молоді.

Висновки. Отже, за результатами проведеного аналізу проблеми формування психологічної готовності студентів ЗВО до дій в екстремальних умовах було визначено, що психологічна готовність – це цілісна характеристика особистості, що забезпечує збереження її психологічної стійкості в несприятливих умовах, пов'язаних із раптовим впливом стресогенних факторів, адекватне її реагування на раптові зміни обстановки та у здатність до подолання емоційного збудження.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та апробації програм, методик та рекомендацій щодо формування психологічної готовності студентів до дій у різних екстремальних ситуаціях.

Список використаної літератури.

1. Крупник, Е.П., (1995), Проблема психологической устойчивости, Психологические проблемы социальной нестабильности : сборник научных трудов , МПГУ, Москва, С. 27–51.
2. Платонов, К.К., (1996), Структура и развитие личности: Мысль, Санкт-Петербург, С. 231.
3. Петровский, В.А., (2010), Человек над ситуацией. Москва, 560 с.
4. Чебикин, О.Я. (1989), Проблеми емоційної стійкості: збірник наукових праць, С. 197–216.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 159.9

Тимінська М. С.,

*студентка спеціальності 053 «Психологія»,
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Проблема дитячої тривожності є досить актуальною на сучасному етапі навчання та виховання дітей. При цьому великого значення набуває аналіз особливостей роботи психолога з вивчення психологічних особливостей дитини, врахування яких необхідне для забезпечення найкращих умов повноцінного формування особистості.

Для підтримання психічного здоров'я, становлення та нормального перебігу різних видів діяльності людини, а особливо дитини, потрібна збалансованість емоцій. Порушення емоційного балансу, тривале перебування особи в стані тривоги може спричинити виникнення емоційних розладів, трансформації їх у тривожність як властивість особистості, порушення соціальних контактів.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Феномен тривожності неодноразово був предметом вивчення багатьох вчених психологів: З. Фрейд, Ж. Піаже, В. Астапов, Ч. Спілбергера, А. Прихожан та ін.

Проте й досі немає чіткої узгодженості у визначенні причини виникнення тривожності у дітей. Особливе місце займають роботи, присвячені аналізу навчальної тривожності, джерелом продукування якої є традиційна система освіти. Найбільш систематизовані дослідження в цьому напрямку представлені в роботах А. Прихожан (Прихожан, А.М., 2007).

В своїх дослідженнях А. Прихожан доходить висновку про те, що тривога як тимчасовий стан, за умов відносно простих видів діяльності, сприяє успішному її виконанню, активізує внутрішній потенціал особистості, сприяє вчасній реалізації поставлених завдань.

Проте, за умови розв'язання складних, особливо інтелектуальних завдань, переживання стану тривоги, занепокоєння, неспроможності дезадаптують особистість, блокують тим самим процес пошуку альтернативних та конструктивних рішень (Прихожан, А.М., 2007).

Тривожність, як певний емоційний настрій з переважаючим почуттям занепокоєння та страхом зробити що-небудь не так, не відповідати загальноприйнятим